

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem

Divadla Járy Cimrmana

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Určete název hry, ze které pochází tato ukázka.

Dlouhý, Široký a Krátkozraký.

2. Vyjmenujte autory této hry a zároveň zakladatele Divadla Járy Cimrmana.

Autory hry jsou Zdeněk Svěrák, Ladislav Smoljak, spoluautorem je ale také uváděn i Jára Cimrman. U zrodu samotného divadla stáli ještě Jiří Šebánek a Miloň Čepelka.

3. Zařadte text ke správnému literárnímu druhu a žánru.

Drama, komedie (veselohra).

4. Co víte o kompozici Cimrmanových her?

Představení je rozděleno na dvě části, diváci nejprve vypočlechnou odbornou přednášku a poté zhlédnou samotnou hru (jednoaktovku).

5. Pokuste se charakterizovat humor Divadla Járy Cimrmana, vycházejte i z textu.

Humor divadla je založen na mystifikaci, práci s českým jazykem, na parodii.

6. Cimrmanovi se pomíchaly jednotlivé pohádky dohromady, víte jaké a kdo je tehdy sepsal?

Ve hře se objevily postavy z těchto pohádek:

Dlouhý, Široký a Bystrozraký, Zlatovláska, Tři zlaté vlasy děda Vševěda – pohádky J. K. Erbena, kůň Šemík – z pověsti o Horymírovi a Šemíkovi. Pověst se objevuje poprvé v Hájkově Kronice české. Literárně ji zpracoval především Alois Jirásek v knize Staré pověsti české.

7. Charakterizujte text z hlediska jazyka.

Používají převážně spisovný český jazyk, doklad toho, že humor lze dělat i v rovině slušnosti a spisovnosti, mají širokou slovní zásobu, používají slova dvojsmyslná, řadu obrazných pojmenování.

8. Co víte o historii Divadla Járy Cimrmana?

První hra tohoto divadla byla uvedena roku 1967, od té doby divadlo existuje dodnes.

Divadlo našlo útočiště v Malostranské besedě, pražské Redutě, od roku 1992 sídlí na Žižkově.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

9. Uvedte názvy některých dalších her z jejich autorské dílny.

Hry: Akt, Vyšetřování ztráty třídní knihy, Hospoda Na mýtince, Němý Bobeš, Dobytí severního pólu, Blaník, Švestka, Záskok.

10. Jaký ohlas vzbudil Cimrmanovský styl humoru u kritiky a u diváků?

Divadlo si získalo od samého začátku příznivý ohlas jak u kritiky, tak u diváků.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

UKÁZKA¹:

BYSTROZRAKÝ: Koho to vidí mé bystré oči? Není to králevic na bujném oři? *(Tři příchozí ho minou na druhou stranu jeviště, on hledí nad jejich hlavy, neboť předpokládá, že jedou na koni.)* Buď zdrav, králevici! Máš skvělého koně! *(Poplácá Zlatovlásku po zadku.)*

JASOŇ: Pověz mi, člověče, kdo jsi a co umíš.

BYSTROZRAKÝ *(překvapen, že hlas přichází zdola):* Ó, pane, mohls klidně zůstat v sedle. Jsem Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Prošel jsem půl světa, vím si se vším rady a hovořím plynne sto třiceti jazyky. Široko daleko nenajdeš lepšího průvodce.

JASOŇ: Nechtěl bys ke mně do služby?

BYSTROZRAKÝ: Rád, pane.

JASOŇ: Nuže, ujednáno. Toto zde je má nevěsta, princezna Zlatovláška.

BYSTROZRAKÝ: Však jsem si to hned myslel. *(Dívá se opět vysoko nad Zlatovlásku.)* Zlaté vlásy, útlý pas, malá nožka a ňadra dmoucí. Mám tu pro vašeho koníka pochoutku, princezno. *(Vyndá z kapsy kostku cukru, dá si ji na dlaň a strká ji princezně před ústa.)*

JASOŇ: Díky, dobrý muži. *(Vezme kostku z dlaně a schová ji.)* To si Šemík pochutná.

BYSTROZRAKÝ *(poplácá princeznu po tváři a pak si utře dlaň o nohavici):* Ty jeden slinto!

KRÁL: Ten člověk se mi nelíbí.

JASOŇ: Leč dosti otálení. Vzhůru na obra Koloděje!

BYSTROZRAKÝ: Rovnou na obra Koloděje?

JASOŇ: Jistě, jaképak okolky.

BYSTROZRAKÝ: Vidím, že jste mě potkali v pravý čas. Rovnou na obra Koloděje! To byste tomu dali. Nejdřív přece musíme k dědu Vševedovi.

JASOŇ: Ale proč, u všech všudy? Copak nikdo jiný neví, kde sídlí obr Koloděj?

BYSTROZRAKÝ: O to nejde. Když vedu nějakou výpravu, první naše cesta míří k dědu Vševedovi. Kdyby se dozvěděl, že jsme šli na obra bez jeho rady, nikdy by nám to neodpustil. A kdo si znepřátelí děda Vševeda, s tím je konec. Neznám hroznějšího nepřitele.

---

¹ SVĚRÁK, Zdeněk. SMOLJAK, Ladislav. Dlouhý, Široký a Krátkozraký. Paseka, 2007. ISBN 80-7185-319-4.